



Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu



South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

**PLEASE NOTE! THIS IS A PARALLEL PUBLISHED VERSION /
SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE**

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Kosonen, Miia; Jalonen, Harri

Title: Kehollinen oppiminen näkyy ja kuuluu

Version: Publisher's PDF

Please cite the original version:

Kosonen, M.; Jalonen, H. (2020). Kehollinen oppiminen näkyy ja kuuluu. *Tietoasiantuntija* 5, 18 - 19.

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaisusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

Tekijä(t): Kosonen, Miia; Jalonen, Harri

Otsikko: Kehollinen oppiminen näkyy ja kuuluu

Versio: Publisher's PDF

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kosonen, M.; Jalonen, H. (2020). Kehollinen oppiminen näkyy ja kuuluu. *Tietoasiantuntija* 5, 18 - 19.

Kehollinen oppiminen näkyy ja kuuluu

Muistatko vielä, miltä tuntui oppia ajamaan polkupyörällä ilman apupyöriä? Me muistamme! Klassinen esimerkki loputtomista aikuisten ohjeista, neuvoista, faktoista ja fysiikan tosiasioista, jotka lopulta saavuttivat konkreettisen muotonsa toimintana: viisivuotiaan innolla eteenpäin.

Toimintaa painottavassa lähestymistavassa tieto nähdään yksilöön kehollistuneena (*embodied*) osaamisena. Tieteen moniottelijalta Michael Polanyiilta (1966) peräisin olevaa ajatusta on jalostettu monissa yhteyksissä. Tunnetuimpia käsitteen hyödyntäjiä ovat japanilaiset professorit Ikujiro Nonaka ja Hirotaka Takeuchi, joiden teos *The Knowledge-Creating Company* (1995) tarjoaa lukuisia käytännön esimerkkejä kehollistuneesta tiedosta. Osaamisen siirtäminen mestarilta kisällille ei luonnollisestikaan ole japanilaisten professoreiden keksintö, vaan vuosisatainen perinne, joka on osoittanut voimansa erityisesti käsityöläisten keskuudessa.

80-luvun puolivälissä Matsushita Electric Companynsa käynnistettiin projekti leipäkoneen kehittämiseksi. Lukuisten yritysten jälkeenkin tuotekehitysinsinöörit – puhumattakaan koemaistajista – eivät olleet tyytyväisiä koneen valmistamien leipien makuun. Syy paikantui taikinan vaivaamiseen. Tuotekehittäjät halusivat selvittää, miten huipputason leipurit käsittelevät taikinaa. Koh-teeksi valikoitui hotelli, jolla oli maine Osakan parhaana leipäpaikkana. Vuoden harjoittelun jälkeen tuotekehittäjä Ikuko Tanaka oli oppinut ne pieneltä vaikuttavat, mutta kriittisen tärkeät vaiheet taikinan vaivaamisessa, jotka aikaansaivat suussa maistuvat erot lopputuotteessa. Leipäkoneeseen asennettiin komponentteja, jotka mahdollistivat taikinan venyttämisen ja pingottamisen ammatti-leipurin kädenliikkeitä mukailen.

Ajattelun ylivalta

Pedagogit ovat aiheellisesti kiinnittäneet huomiota oppimiskäsitystemme kapeuteen. Liian usein oppiminen on irrotettu ihmisten psykofyysisestä kokonaisuudesta; tiedolla on ”lähettäjä” ja ”vastaanottaja” aivan kuin kyse olisi yksisuuntaisen viestinnän mallin toteuttamisesta arjessa. Länsimaisen kulttuurin ja korkean koulutustason tunnusmerkkeinä meillä on myös taipumus ylikorostaa ajattelun merkitystä. Opetushallituksen pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen toteaaakin (LS24.fi 16.8.2020), että ajattelu vaatii paljon kaistaa ja huomiota. Jaettu ihmisyyks taas on esimerkiksi tuntemista, lumoutumista ja ihmettelyä.

Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa on nostettu

Jaettu ihmisyyks on esimerkiksi tuntemista, lumoutumista ja ihmettelyä.

Sitä tukevat kokemusten sanallistaminen ja jakaminen muiden kanssa sekä niiden monitasoinen tulkinta, yhteinen luova toiminta ryhmässä. Kehollinen oppiminen näkyy ja kuuluu: se synnyttää ääntä ja liikettä.

Takavuosina eräässä tietojohdamisen teemapäivässä osallistujat saivat kuulla, että unohtamme 97 % kuulemastamme kolmen tunnin sisällä. Luku oli niin suuri, ettei ole päässyt unohtumaan. Tyypillisessä luokahuonetilanteessa opettaja on äänessä ja oppijat hiljaa paikallaan,

Unohtamme 97 % kuulemastamme kolmen tunnin sisällä.



kuuntelemassa ja myöhemmin replikoimassa kuulemaan-
sa koe- tai tenttipaperiin. Organisaatioissa ovat erikseen
ihmiset, jotka analysoivat informaatiota ja raportoivat
toimenpidesuosituksia päätöksentekijöille, jotka ”jalkaut-
tavat” tulokset koko organisaatioon.

Havaitsetko tietokäsityksissä tiettyjä yhtäläisyyksiä?
Jos todella haluamme tehdä tiedosta toimintaa, katseet
on suunnattava keholliseen tietoon, ei yksinomaan tapoi-
hin välittää informaatiota.

Koettua kohti – myös digimaailmassa

Oman lisämausteensa keholliseen oppimiseen tuonee
pandemia-aika, joka rajoittaa mahdollisuuksia kokoontua
jaettuun fyysiseen tilaan. Verkossa on otettu mittavia
digiloikkia, mutta olemme edelleen sidoksissa erillisiin
laitteisiin, joissa likimain ainoat kehollisesti koettavat
elementit ovat päänsärky ja ryhdin heikkeneminen. Pää-
lepuettava teknologia voisi tulevaisuudessa tulla hätiin.
Se mahdollistaa asioiden kokemisen, sen sijaan että
”vain” katsotaan, kuunnellaan tai luetaan laitteen ääreen
jäähmettyneenä. Kenties voimme 2040-luvulla muistella
Covid-19 -aikakauden fyysisiä tuntemuksia – esimerkiksi
lataamalla kulttuuriperintöaineistojen tietopankista lyhy-
en aistisimulaation jumiutuneesta niskasta.

Osaamisen siirtäminen voi olla vaikeaa, mutta sitä
helpottaa, että opetettava toiminta on aistein havaitta-
vissa ja osaamiselle on asetettavissa kriteerit. Kehollinen

Oman lisämausteensa keholliseen oppimiseen tuonee pandemia-aika, joka rajoittaa mahdollisuuksia kokoontua jaettuun fyysiseen tilaan.

tieto on tärkeää myös työssä, jonka lopputuloksena ei
synny käsinkosketeltavaa tai silmin havaittavaa. Pelisil-
mää tarvitsevat niin myyjät, viranhaltijat kuin tieteen-
tekijät. Kokenut tutkija saattaa olla sinut systemaattisen
kirjallisuuskatsauksen ja etnografisen tutkimuksen
kanssa, mutta huomaa menetelmiä opettaessaan, että
todellisuuden sotkuisuuden edessä parhaatkin prosessi-
kuvaukset kalpenevat. ■

*Harri Jalonen työskentelee professorina Vaasan yliopiston johtamisen
akateemisessa yksikössä ja Miia Kosonen tki-asiantuntijana Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulussa Digitalia-tutkimuskeskuksessa.*

LÄHTEITÄ

Heinonen, Olli-Pekka: Ajatella! Länsi-Suomi 16.8.2020. <https://ls24.fi/artikkelit/ajatella-ihmis-ja-oppimiskäsitykset-taideopetuksessa>. 6.4: Kehollinen oppiminen. Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu. Teatterikorkeakoulun julkaisusarja 58. <https://disco.teak.fi/anttila/6-4-kehollinen-oppiminen-oppimisteoreettinen-ja-pedagoginen-murros/>
Nonaka, I. & Takeuchi, H. 1995. *The Knowledge-Creating Company – How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation*. Oxford University Press.
Polanyi, M. 1966. *The Tacit Dimension*. University of Chicago.

